

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 116058 19 Рев
Бања Лука, 5.2.2020. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља “S. С.” д.о.о. Р., кога заступа Р.С., адвокат из П., против туженог “А.” д.о.о. Б.Л., кога заступа М.П., адвокат из Б.Л., ради испуњења уговора, вриједност спора 110.162,44 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 116058 18 Пж од 26.2.2019. године, на сједници одржаној 5.2.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се усваја и пресуда Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 116058 18 Пж од 26.2.2019. године преиначава тако, што се жалба туженог усваја и пресуда Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 116058 15 Пс од 31.5.2018. године преиначава и тужбени захтјев тужитеља одбија.

Обавезује се тужитељ да туженом накнади трошкове поступка у износу од 8.109,38 КМ, у року од 15 дана под пријетњом извршења.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 116058 15 Пс од 31.5.2018. године, обавезан је тужени да тужитељу исплати износ од 110.162,44 КМ, са законском затезном каматом од 19.11.2012. године до исплате, уз накнаду трошкова поступка у износу од 6.652,00 КМ, а одбијен је захтјев за исплату камате и трошкова поступка преко досуђеног износа. Истом пресудом, одбијен је приговор пребијања којим тужени тражи да се утврди његово потраживање према тужитељу у износу од 110.162,44 КМ, са каматом од 6.8.2013. године.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 116058 18 Пж од 26.2.2019. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се нижестепене пресуде преиначе и одбије тужбени захтјев, уз накнаду трошкова поступка или да се побијана пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужитељ у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије и да се тужитељ обавезе да му накнади трошкове састава одговора на ревизију у износу од 2.500,00 КМ.

Ревизија је основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи плаћање изведених радова и грађевинског материјала, у износу од 110.162,44 КМ, са законском каматом од доспјелости сваког појединог рачуна до исплате и трошкове поступка, а тужени приговором пребијања тражи, да се утврди потраживање туженог према тужитељу у истом износу.

На основу проведених доказа првостепени суд је утврдио: да се потраживање тужитеља односи на неплаћене обавезе по основу испоруке бетона (рачуни број 30/10 до 33/10 и број 35/10), по основу набавке и уградње материјала (рачуни број 36/10, 38/10 и 42/10), те на име изведених електроинсталацијских радова (рачун број 01/11) и набавке и уградње инсталационог и другог материјала (рачуни број 3, 5, 11, 26, сви из 2011. године); да извршени радови и испоручени грађевински материјал нису оспорени од стране туженог и да предметни рачуни нису враћени тужитељу; да је висина дуга по овим рачунима, у износу од 110.162,44 КМ потврђена и изводом отворених ставки, са стањем на дан 31.10.2012. године, који је потписан од стране лица чији идентитет није утврђен, али је овјерен печатом туженог и да тај књиговодствени документ није потписао директор туженог, З.М.; да је тужитељ, прије предметне тужбе, дана 26.9.2013. године поднио тужбу против истог туженог, по основу истог чињеничног и правног основа, по којој је исти суд донио рјешење број 57 0 Пс 105647 13 Пс од 16.10.2015. године, којим је утврђено да се тужба сматра повученом; и да је тужитељ тужбу у овој парници поднио 30.10.2015. године.

Полазећи од утврђења да је тужени (на основу исказа директора саслушаног као парничне странке), признао да је предметне рачуне примио, да није доказао да је исте вратио тужитељу и да исте рачуне није оспорио, осим тврдње да је договорено плаћање спорног износа туженом компензацијом и да је тужени потписом и печатом овјерио извод отворених ставки, по којем дуг туженог према тужитељу из основа спорног материјално правног односа, на дан 31.10.2012. године износи 110.162,44 КМ са каматом, те да је извод отворених ставки потпун, истинитог садржаја, рачунски тачан и да одражава стање пословног односа на који се односи првостепени суд је закључио, да та књиговодствена исправа, има карактер признања дуга (члан 387. Закона о облигационим односима "Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), које је довело до прекида застарјелости потраживања. Из ових разлога и налазећи да је без значаја што директор туженог није потписао извод отворених ставки, а да су друге чињенице које се тичу испуњења обавезе тужитеља према туженом неспорне као и висина дуга, позивом на одредбу члана 17, у вези са чланом 454. и чланом 600. ЗОО, а у вези са чланом 262. истог закона, усвојио је захтјев тужитеља као у изреци пресуде. Полазећи од утврђења да тужени није доказао постојање узајамног потраживања између њега и тужитеља закључио је, да приговор туженог о пребијању међусобног потраживања, које предвиђа одредба члана 336. ЗОО, није основан.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио, с тим што је приговор туженог о застарјелости предметног потраживања одбио из других, ниже наведених разлога. Према становишту тога суда, није правилан закључак првостепеног суда, да извод отворених ставки, који није потписало овлаштено лице туженог доводи до застарјелости потраживања. У ситуацији када је тужитељ тужбу за наплату истих потраживања, која су и овдје предмет спора поднио 26.9.2013. године, поводом које је поменути рјешењем Окружног привредног суд у Бањој Луци број 57 0 Пс 105647 13 Пс од 16.10.2015. године, утврђено да се та тужба сматра повученом и да се та процесна одлука не може поистовијетити са одустанком или одбацивањем тужбе које предвиђа одредба члана 389. ЗОО и прихватајући разлоге првостепеног суда о неоснованости приговора туженог о пребијању међусобног потраживања, позивом на одредбу члана 59. став 8. и члана 84. (правилно је 97. став 3.) Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), у вези са чланом 374. ЗОО и члана 388. и 392. истог закона, другостепени суд је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда заснована је на погрешној примјени материјалног права.

У конкретном случају тужитељ тражи исплату спорног износа из основа изведених радова на објекту туженог и плаћање грађевинског материјала набављеног у сврху извођења тих радова. За предметно потраживање - по основу промета роба и услуга, законом је прописан посебан рок застарјелости потраживања (члан 374. ЗОО), према којој одредби, међусобно потраживање правних лица из уговора о промету роба и услуга, застаријева за три године (став 1.) и да застаријевање тече одвојено за сваку испоруку робе, извршени рад или услугу.

Према утврђењу нижестепених судова, тужитељ је по истом предмету спора поднио тужбу Окружном привредном суду у Бањој Луци, дана 26.9.2013. године, у којем је напријед означеним рјешењем тога суда утврђено, да се тужба сматра повученом, јер на рочиште за главну расправу није приступио уредно позвани пуномоћник тужитеља.

Како је тужени истакао приговор застарјелости предметног потраживања, нижестепени судови су првенствено судили о основаности тог приговора. Тако је првостепени суд, налазећи да извод отворених ставки на дан 31.10.2012. године који је сачинио тужени има карактер признања дуга, чиме се прекида застарјелост предметног потраживања тужитеља (члан 387. ЗОО), па је приговор туженог о застарјелости спорног потраживања одбио. Те разлоге првостепеног суда није прихватио другостепени суд, него је одлуку о томе, да подношењем предметне тужбе у овој парници, дана 3.11.2015. године, није дошло до прекида застарјелости потраживања, јер да се фикција повлачења тужбе рјешењем којим је утврђено да се тужба у раније покренутој парници сматра повученом не, може поистовијетити са случајевима из члана 389. ЗОО.

Супротно схватању другостепеног суда, према опште прихваћеном ставу процесног права, пропуштање процесне радње, па и рочишта за главну расправу, што је овдје случај, има за правну посљедицу – губитак права предузимања те процесне радње. С тим у вези је одредба члана 97. став 3. ЗПП према којој, ако тужитељ без оправданог разлога не дође на рочиште за главну расправу, а био је уредно позван, сматраће се да је повукао тужбу, осим ако се тужени на том рочишту упусти у расправљање. Сагласно овој одредби, како је тужитељ (који је и покренуо парницу), неоправдано изостао са рочишта за главну расправу дана 16.10.2015. године за које је, не само уредно позван, него и упозорен на посљедице изостанка прописане предње наведеном одредбом, из пасивног односа тужитеља, на темељу исте законске одредбе произлази закључак да се предметна тужба сматра повученом. Према томе, пристанак на повлачење тужбе изражава се изјавом воље, а процесне (законом прописане) претпоставке за утврђење да се тужба сматра повученом, имају значај конклюдентне изјаве.

Према одредби члана 389. ЗОО сматра се, да прекид застаријевања извршен подизањем тужбе или којом другом повјериочевом радњом..., није наступио ако повјерилац одустане од тужбе, или ако повјериочева тужба буде одбачене или одбијена. Изјава о одустанку од тужбе, коју предвиђа ова законска одредба, је радња тужитеља којом изјављује, да одустаје од тражења суда да одлучи о основаности тужбеног захтјева.

Међутим, с обзиром да у случају повлачења тужбе, престају посљедице проузроковане подношењем тужбе и да су исте правне посљедице и када се по прописима ЗПП сматра да је тужба повучена, те да се у оба ова случаја, као и код одустанка од тужбе, сматра да тужба није ни поднесена и да се може поново поднијети, по оцјени овога суда, конкретна ситуација у којој је рјешењем од 16.10.2015. године у раније покренутој парници, утврђено да се тужба сматра повученом, има се уподобити са одбацивањем тужбе предвиђеним одредбом члана 389. ЗОО. Стога, у оваквој чињеничној и правној ситуацији, овај суд је схватања, да у конкретном случају, није наступио прекид застарјелости предметног потраживања, како се основано наводи и у ревизији.

Како се предметно потраживање односи на рачуне из 2010. и 2011. године, (последњи рачун је од 25.2.2011. године), извод отворених ставки, као књиговодствени документ је од стране примаоца извода (туженог) потписан 19.11.2012. године, а предметна тужба је поднесена дана 30.10.2015. године, очигледно је да је поднесена изван трогодишњег рока застарјелости из члана 374. ЗОО.

Према одредби члана 360. став 1. ЗОО застарјелошћу престаје право захтијевати испуњење обавезе и наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена у оквиру којег повјерилац није вршио своје право, ако се онај на коме лежи обавеза испуњења позове на застарјелост. Пошто је приговор застарјелости материјално правне природе, његово истицање од стране туженог води одбијању тужбеног захтјева, како је судио овај суд.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 250. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Кад суд одлуку против које је поднијет правни лијек преиначи, одлучиће о трошковима цијелог поступка (члана 397. став 2. ЗПП). Како је ревизија туженог усвојена, а тужени је у трошковнику определијелио захтјев за трошкове поступка, у складу са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката „Службени гласник Републике Српске“, број 68/05), у износу од 4.863,00 КМ (на име састава одговора на тужбу, у износу од 930,00 КМ, заступања на 3 рочишта са паушалом, у износу од 2.790,00 КМ, награде за вријеме одсуства из канцеларије (3 часа), у износу од 180,00 КМ, пореза на додатну вриједност, у износу од 663,00 КМ, трошкова вјештачења, у износу од 300,00КМ, те тршкове састава жалбе и ревизије у износу од по 1.623,38 КМ, што укупно износи 8.109,38 КМ, на основу одредбе члана 386. став 1. ЗПП, тужени је обавез да тужитељу накнади трошкове у овом износу.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић